

Антикорупційний звіт ЄС, що містить аналіз корупції у державах – членах ЄС та заходів, спрямованих на запобігання та боротьбу з цим явищем. До п'ятого розділу увійшли документи ФАТФ. Видання є унікальним зібранням міжнародно-правових актів у сфері протидії корупції, більшість з яких, попри їх важливе значення, не було перекладено на українську мову.

УДК 343.98(043.2)

Кузнєцов В.В., аспірант докторантури та аспірантури,
Одеський державний університет внутрішніх справ,
м. Одеса, Україна

АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, УЧИНЕНИХ З ПОДОЛАННЯМ ЕЛЕКТРОННИХ ЗАСОБІВ ТА СИСТЕМ КОНТРОЛЮ ДОСТУПУ

У ході розвитку світового суспільства, ускладненням організації виробничої діяльності, суспільних відносин у сфері права власності та обігу інформації, виникає потреба в упорядкуванні та контролі доступу фізичних осіб до матеріальних цінностей, визначених приміщень або територій, інформаційних масивів та баз даних. Для задоволення вказаної потреби розроблено технічні засоби контролю доступу – спочатку механічні, а завдяки стрімкому науково-технічному розвитку, електронні, що згодом еволюціонували до систем. Завдяки своїй ефективності вони глибоко увійшли в усі сфери життєдіяльності людини, зокрема, вказані системи встановлюються в кожному автомобільному транспортному засобі, офісних будівлях, багатоквартирних будинках, підприємствах, смартфонах, ноутбуках, банкоматах тощо. Тож, такі засоби та системи забезпечують визначення повноважень і контролю доступу до визначених місць, власності та інформації, допомагають забезпечити охорону людей та матеріальних цінностей, а також, у поєднанні з іншими системами, утворюють комплексний захист.

Разом з розвитком таких засобів та систем відбулося пристосування та переоснащення матеріально-технічної озброєності злочинців, зокрема, сканери (електронні «код-граббери»), супер-ключі, механічні та електронні «відмички», програмно-апаратні перебиральники кодів і інше. Така адаптація злочинців обумовила значний приріст кількості злочинів цієї категорії і певні складнощі під час їх розслідування, наприклад, ст. 200 КК України – незаконні дії з платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків; ст. 231 КК України – незаконне збирання з метою використання або використання відомостей, що становлять комерційну або банківську таємницю; ст. 361 КК України –

несанкціоноване втручання в роботу ЕОМ (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку; ст. 3612 КК України – несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в ЕОМ (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації; ст. 3761 КК України – незаконне втручання в роботу автоматизованої системи документообігу суду. Серед наведених складів злочинів є як розповсюджені, так і нерозповсюджені, але при їх вчиненні можуть бути проведені дії з подолання тим чи іншим шляхом електронних засобів та систем контролю доступу [1].

Потреба розробки теоретико-правових засад методики розслідування злочинів, учинених з подоланням електронних засобів та систем контролю доступу, також закріплена у відомчих нормативно-правових актах, а саме у пункті 7.26 «Розкриття та розслідування незаконних заволодінь транспортними засобами» та п. 7.25 «Особливості розслідування злочинів, учинених організованими злочинними групами та злочинними організаціями» Переліку пріоритетних напрямів наукового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ України на період 2015-2019 років [2]. Ураховуючи реальну загрозу безпеці країни, загальну суспільну небезпеку злочинів, учинених з подоланням електронних засобів та систем контролю доступу, відсутність єдиних підходів до формування методики розслідування таких кримінально-караних правопорушень обумовлює актуальність і необхідність проведення ґрунтовного кваліфікаційного наукового дослідження у даному напрямку, що матиме значне практичне значення для слідчих та оперативних підрозділів Національної поліції України.

Для якісного вирішення поставлених теорією та практикою завдань, оперуючи палітрою методів пізнання, спираючись на передовий досвід правоохоронних органів, сучасний рівень науки та техніки, враховуючи існуючі наукові напрацювання щодо розроблення зазначеної проблематики вважаємо за доцільне запропонувати наступний зміст наукового дослідження розслідування злочинів, учинених з подоланням електронних засобів та систем контролю доступу:

– теоретико-правові засади розслідування злочинів, учинених з подоланням електронних засобів та систем контролю доступу:
1) кримінально-правова характеристика та класифікація вказаних злочинів; 2) сучасний стан, теоретична розробленість та проблеми розслідування досліджуваних злочинів; 3) криміналістична характеристика злочинів, учинених з подоланням електронних засобів та систем контролю доступу (поняття, призначення, класифікація, характеристика електронних засобів та систем контролю доступу; типові способи вчинення злочинів, пов'язаних з подоланням електронних засобів та систем контролю доступу, та їх матеріальне й ідеальне відображення;

відомості про осіб, які вчинили злочини, пов'язані з подоланням електронних засобів та систем контролю доступу; обстановка вчинення злочинів, пов'язаних з подоланням електронних засобів та систем контролю доступу, та предмет злочинного посягання);

– особливості розслідування злочинів, учинених з подоланням електронних засобів та систем контролю доступу: 1) типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування таких злочинів; 2) планування та організація розслідування злочинів, учинених з подоланням електронних засобів та систем контролю доступу. Програми розслідування та алгоритми їх реалізації. Використання методів кримінального аналізу у розслідуванні вказаних злочинів; 3) призначення та тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій при розслідуванні досліджуваних злочинів; 4) використання спеціальних знань у ході розслідування вказаних кримінально-караних діянь.

Саме така структура наукового дослідження розслідування злочинів, учинених з подоланням електронних засобів та систем контролю доступу, на нашу думку, дозволить сформувати якісну та дієву криміналістичну методику, а також досягти мети удосконалення слідчої та оперативно-розшукової практики правоохоронних органів, виведе протидію указаним кримінально-караним діянням на новий рівень.

Література

1. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. №2341-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

2. Про затвердження Переліку пріоритетних напрямів наукового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ України на період 2015-2019 років: Наказ МВС України від 16 березня 2015 р. №275 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

УДК 340.143(043.2)

Луцький Р. П., д.ю.н., доцент,
директор Науково-дослідного інституту
імені Академіка Івана Луцького,
Університет Короля Данила, м. Івано-Франківськ, Україна

МЕТОДОЛОГІЯ РОЗУМІННЯ ПОЗИТИВНОГО ПРАВА КРИЗЬ ПРИЗМУ СУЧАСНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ

Однією з ключових методологічних проблем правознавства, яка остаточно не вирішена і в сучасних умовах, завжди було питання розуміння позитивного права. З часів виникнення та відокремлення права у відносно самостійний та ефективний регулятор суспільних відносин ця